

Prof. dr hab. Lech Chrostek

Zakład Diagnostyki Biochemicznej

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Michaliny Lubawy „Ocena wybranych zaburzeń metabolicznych i mediatorów stanu zapalnego u osób z kamicią układu moczowego”

Przedstawiona do oceny rozprawa stanowi zbiór opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych, w których kandydatka jest pierwszym autorem a współautorzy określają swój procentowy udział, co jest zgodne z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668 ze zm.). Cykl tych 3 publikacji to jedna praca oryginalna i dwie prace przeglądowe opublikowane w czasopiśmie o łącznej punktacji 420 według MEiN. Należy podkreślić, iż rozprawa doktorska jest osiągnięciem naukowym doktorantki powstałym podczas realizacji programu studiów doktoranckich. W tym miejscu pojawia się pytanie dotyczące informacji na stronie tytułowej rozprawy, na której widzimy Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. W opinii Recenzenta w tym miejscu powinna się znaleźć jednostka uczelni, w której zrealizowano badania (rozprawę), ewentualnie z dopiskiem Szkoły Doktorskiej. Kolegium Nauk Medycznych nie jest jednostką, w której powstała rozprawa lecz jednostką odpowiedzialną za przeprowadzenie postępowania o nadanie stopnia doktora, co wynika z Ustawy.

Ocena Merytoryczna:

We wstępie, Doktorantka umiejętnie wprowadza czytelnika w zawyły świat regulacji metabolizmu, w szczególności metabolizmu energetycznego i wiąże te informacje z występowaniem kamicy moczowej. Należy zauważyć, że charakteryzuje w tym miejscu te elementy przemian metabolicznych, które zostały bezpośrednio uwzględnione w badaniach. Po tym logicznym wywodzie, oczywistym staje się fakt dlaczego przedmiotem badań doktorantki byli pacjenci z kamicią moczową.

Rozwinięciem badan eksperymentalnych są dwie prace przeglądowe, w pełni związane z tematem wiodącym, rozwijające zależności między opornością na insulinę, dietą a przedmiotową chorobą. Warto w tym miejscu podkreślić, iż w pracach poglądowych Doktorantka zajęła się także praktycznym aspektem badań, niezwykle cennym dla dietetyków, bowiem prowadzenie pacjentów z insulinoopornością czy w pełni rozwiniętym zespołem metabolicznym, wymaga nie tylko interwencji farmakologicznej lecz także dietetycznej. I w tym miejscu nieodzowna jest rola dietetyka klinicznego, współpracującego z lekarzem klinicystą i podejmującego wspólne decyzje, najkorzystniejsze z punktu widzenia chorego. Zauważam, iż w omówieniu przedmiotu badań, Doktorantka posłużyła się dużą ilością rycin i schematów. Jest to bardzo ważna zdolność, stanowiąca dowód na umiejętność systemowego podejścia do problemu, zwłaszcza gdy część rozprawy ma charakter przeglądowy. Dzięki temu zabiegowi, czytanie pracy nie jest li tylko jednostajnym obcowaniem z tekstem lecz także z obrazami graficznymi znakomicie „rozświetlającymi” omawiane zagadnienia, szczególnie w sytuacji konieczności zachowania ciągłości uwagi czytającego. W części dotyczącej „Omówienia pracy”, doktorantka starannie i syntetycznie informuje o uzyskanych wynikach w pracy eksperymentalnej. W „Podsumowaniu” kończącym rozprawę znajdujemy syntetyczny opis wyników z pracy eksperymentalnej, oraz zespalaający opis przeglądu literatury dotyczącej problemów dietetycznych u pacjentów z zespołem metabolicznym, insulinoopornością i kamicą moczową. W ten sposób Doktorantka dołożyła istotną „cegiełkę wiedzy” w tym klinicznie trudnym problemie i wskazała na znacznie leczenia dietetycznego, zapewniającego nie tylko skuteczność leczenia farmakologicznego ale również pełny komfort zdrowotny pacjentów.

I w tym miejscu, ze względu na znaczenie swojej roli jako recenzenta w przewodzie, jest zobligowany wspomnieć o pewnym niedostatku informacji o zaleceniach dietetycznych w części „Omówienie pracy” w odniesieniu do dwóch rozpraw przeglądowych. Zamiast tego, dość często znajduję odsyłacze do oryginalnych publikacji w postaci „omówiono”, „przedstawiono”. W tym miejscu oczekiwałbym sprecyzowania związanych wniosków wynikających z przeglądu literatury. Jest to ważne również dlatego, iż Doktorantka dokonuje takiego zobowiązania w „Założeniach pracy”, które odczytuję jako cele. Ten brak merytorycznego

ustosunkowania się do przeglądu literatury daje się także zauważyć w streszczeniu rozprawy.

Ocena edytorska:

W pracy znajdują dość liczne błędy edytorskie, w tym interpunkcyjne polegające najczęściej na braku znaku interpunkcyjnego, oraz błędy fleksyjne związane z wybraniem niewłaściwej formy wyrazu (przykład: Badania przeprowadzone przez Kohjimoto i in. wykazali, że pacjenci z MetS wykazują...itd.). Można także zauważyć niedociągnięcia warstwy składniowej pracy (na str. 27 można znaleźć sformułowanie „o dolegliwościach związanych z kryteriami zespołu metabolicznego”; na str. 22: „Pytanie o zbadanie wpływu”). Widoczne jest nadużywanie wyrazu „wykazano” nawet po kilka razy w jednym zdaniu. Dość często w pracy pojawiają się skróty myślowe stosowane w języku potocznym, które nie powinny być używane w opracowaniach naukowych; na przykład: „Ilość leptyny w organizmie spada”, „Obniżenie stanu zapalnego”, „Nasilenie fruktozy w wątrobie”. Pojawiają się także przestarzałe już pojęcia jak „analiza moczu”, „gospodarka lipidowa” czy „gospodarka węglowodanowa” zamiast badania ogólnego moczu czy przemiany lipidowej lub węglowodanowej.

Ocena końcowa:

Przedłożona rozprawa jest cyklem opublikowanych prac powiązanych tematycznie, co oznacza, że spełniły bardzo ostre i wymagające kryteria ustanowione przez redakcję w/w czasopism. Stwierdzam, iż wyniki przedstawione w rozprawie stanowią znaczące osiągnięcie naukowe i przyczyniają się do pogłębienia naszej wiedzy o zaburzeniach metabolicznych i mediatorach stanu zapalnego u osób z kamicą układu moczowego. Zakres przeprowadzonych badań w pracy oryginalnej oraz rozwinięcie tematyki w dwóch pracach przeglądowych spełniają wymagania stawiane rozprawom naukowym na stopień doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu. Dlatego wnioskuję do Kolegium Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu o dopuszczenie mgr. Michaliny Lubawy do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

07565 Prof. dr hab. n. med. Lech Chrostek
DIAGNOSTA LABORATORYJNY
specj. w zakresie diagnostyki laboratoryjnej